

Nikdy není pozdě udělat čelem vzad na cestě k socialismu

svobodny-svet.cz/nikdy-neni-pozde-udelat-celem-vzad-na-cestech-k-socialismu

8. prosince 2022

Příběh Nového Zélandu dokazuje, že dostanou-li po letech státních regulací lidé znovu svobodu, výsledek se dostaví relativně rychle.

Nekonečný koloběh dějin. Svoboda přinese blahobyt. Lidé zapomenou, že se netvoří tvrdou prací, a blahosklonně předají rozhodování státu. Ten blahobyt spolehlivě zašlape do země. Když si lidé vzpomenou, že stát nikdy nikde žádný blahobyt nevytvořil, dostanou znovu šanci. A tak stále dokola.

Příjem na jednoho obyvatele Nového Zélandu byl ještě na počátku padesátých let minulého století zhruba na třetím místě na světě za USA a Kanadou. Poté se dostali k moci zastánci silného státu. Výsledek odpovídal teorii Friedricha Hayeka, že stát to prostě nikdy nedá.

Dej vládě funkci, vymyslí regulaci

Na počátku osmdesátých let se příjem na jednoho obyvatele propadl na 27. místo, na úroveň Turecka. Nezaměstnanost vzrostla na téměř 12% a rozpočet země byl 23 let po sobě v mínusu. Rukama vlády protékalo 44% hrubého domácího produktu a kapitál ze země prchal jako zajíc před smečkou psů.

Vláda byla velmi pracovitá a snažila se kontrolovat každý aspekt ekonomiky. Jedna regulace střídala druhou:

- Aby chránila domácí chovatele krav, byl margarín pouze na předpis.
- K ochraně státních železnic zakázala vláda přepravu zboží nákladními vozy na vzdálenost delší než 50 km.
- Bary musely zavírat v šest večer. Výsledek? Divoké odpolední pitky.
- V sedmdesátých letech v době ropné krize se vláda ani nezdržovala zastropováním cen. Rovnou zakázala jezdit autem, když zavedla takzvané „dny bez aut“.
- Vláda kontrolovala i nákup cizích měn, takže například pořízení předplatného na časopis Economist schvalovalo ministerstvo financí.

Tři oříšky pro návrat k prosperitě

V roce 1984 lidem došla trpělivost a dali mandát nové vládě. Ta identifikovala tři základní problémy, které zemi dovedly k ekonomické stagnaci: příliš velké daně, příliš mnoho státu a zbytečné utrácení.

Reformy, které vláda následně zavedla, zahrnovaly privatizaci téměř všech podniků, které byly z různých důvodů v rukou státu, volný směnný kurz a odstranění všech cenových kontrol a zemědělských dotací.

Důležitou položkou bylo snížení daní. Nejvyšší sazba daně z příjmu klesla ze 66% na 33%, nejnižší z 38% na 19%. Vláda zavedla spotřební daň ve výši 10% a zrušila všechny ostatní daně jako

například daň z kapitálových příjmů nebo daň z nemovitostí. Celkový objem vybraných daní se po reformě zvýšil o 20%. Potvrdil tak v praxi teorii, že snížení procentické sazby daně nemusí zdaleka znamenat snížení absolutní částky vybraných daní. První s touto teorií přišel arabský filozof Ibn Khaldun již ve 14. století. V moderní ekonomii popisuje tento jev Lafferova křivka.

Nejlepší mozky v boji s regulacemi

Na boj s regulacemi najala vláda nejlepší mozky v zemi. Jejich úkolem bylo připravit zbrusu nový regulační rámec, který měl maximálně podporovat podnikání a neohlížet se na stávající pravidla. Jako kdyby neexistovaly. Nově vydávané regulace pak automaticky zrušily ty staré. Bývalý ministr vlády popisuje, že se jim zákony upravující životní prostředí podařilo vtěsnat na 348 stran, když před tím zabíraly svazek o tloušťce 60 cm.

A zase ta ziskuchtivost

Svobodní lidé ženoucí se za osobním prospěchem se postarali o ekonomický obrat. Ekonomika v devadesátých letech rychle rostla, státní dluh klesl na čtvrtinu a země se znovu dostala do skupiny nejbohatších států světa podle příjmu na jednoho obyvatele.

Nový Zéland se v roce 2022 řadil na 4. místo na světě podle indexu ekonomické svobody. Nicméně v sekci regulační efektivity se ve stejném roce propadl z důvodu drakonických opatření v době pandemie.

| S.Spurný

Zdroje:

(1) Nový Zéland

■ ■ ■ ■ ■ (8 votes, average: 4,00 out of 5)

>> Podpora

Svobodný svět nabízí všechny články zdarma. Náš provoz se však neobejde bez nezbytné finanční podpory na provoz. Pokud se Vám Svobodný svět líbí, budeme vděčni za Vaši pravidelnou pomoc. Děkujeme!

Číslo účtu: 4221012329 / 0800

>> Pravidla diskuze

Než začnete komentovat článek, přečtěte si prosím pravidla diskuze.

>> Jak poslat článek?

Chcete-li také přispět svým článkem, zašlete jej na e-mail: redakce (zavináč) svobodny-svet.cz. Pravidla jsou uvedena [zde](#).

•

Robert Vojc napsal:

08/12/2022 (23:32)

Vážený pane Spurny, dovoluji abych k Vašemu článku přidal několik
čerstvých poznámek:

Můj syn, bankéř u londýnské HSBC, se v roce 2019 z rodinných
důvodů přestěhoval na Nový Zéland a líčí mi o aktuálním
hospodářství této krásné země nepekne detaily. Dnes už téměř
pětiletá vláda Jacindy Ardern z Labour Party privádí zemi zpět do
původně překonaného socialismu. Životní úroveň rapidně klesá, ceny
stoupají – například potraviny tam stojí v průměru 2x – 3x více než u
nás v Německu!, což je – u této převážně agrární země! – hlavně
výsledek nedostatku konkurence, vše je v rukou několika koncernů
diktujiících ceny. Stát brzdí stavebnictví, získat stavební pozemek je
téměř nemožné, čímž movitost (a snimi i nájemné) podrazily tak, že
si je i nadprůměrně vydělávající příslušník střední vrstvy nemůže
už dovolit. Nemám zde místo na podrobnější popis vzniklých
problémů, které způsobila tato socialistická vláda. Názorný příklad,
jak levicová vláda dokáže zruinovat kvetoucí hospodářství.

Odpověď